

LIED OM VREDE

Lieve mensen,

“Veel te laat heb ik jou lief gekregen” naar teksten van Augustinus uit zijn Belijdenissen.

Duidelijk een kluif van een lied, dat vanmorgen centraal staat. Een kluif omdat de tekst als het ware de kern raakt van het menselijk bestaan, de zoektocht, de strijd, de verleiding, het weten en er niet naar handelen, het niet of nog niet omkeren.....maar ook de hartstocht, de hoop, de vervulling, het geluk en het streven naar vrede

We mogen meekijken in het leven van Augustinus, de Belijdenissen zijn zijn geestelijke autobiografie, maar al lezend blijken zijn gedachten en strijd verrassend veel op de onze te lijken, tenminste, zo vergaat het mij. Verrassend actueel.

Augustinus wordt geboren en sterft in Noord Afrika, een saillant detail in onze tijd. Hij had nu vast naar Europa willen komen en was dan zeker teruggestuurd..... Hij is zoals iedereen een kind van zijn tijd, niet van rijke komaf maar hij mag, met hulp van derden, toch universitair studeren, heeft een moeder die gelovig is en een vader die er niks aan doet en ook nog vroeg overlijdt.

Na zijn studie wordt Augustinus leraar, eerst in zijn eigen dorp, en daarna in Carthago, leraar in de retorica.

Augustinus studeert filosofie, is op zoek naar een zuiver Godsbegrip en de oorsprong van het kwaad, en maakt als retoricus carrière.

Booming dus, en wat staat je dan als je jong bent in de weg om ook op relatiegebied je leven te ontplooien. “Losbandig” kun je hier en daar lezen, ja, zijn moeder had daar als vrome christen last van, maar of dit nu zo gepeperd was.... Goed, hij had een kind bij een vrouw waarmee hij niet getrouwd was, zij ging later terug naar Afrika en het kind bleef bij hem. Maar wie fronst daar nu nog over? En waarom de rest van je leven daarna alleen blijven.....

Respect voor zijn moeder had hij wel, hij streefde naar het goede en de vraag waar het kwaad vandaan kwam was een actuele, zeker voor hem als filosoof.

Ook de personifiëring van “het goede” bracht zijn vragen mee.

Augustinus had een vriend waaraan hij zeer verknocht was, een echte zielsverwant, “twee zielen in een zak”al zijn menselijk idealisme werd erop geprojecteerd.

De dood van die vriend deed Augustinus verhuizen om in een nieuwe plaats en context wat minder aan hem herinnerd te worden.

Over dat verlies kwam hij niet zomaar heen.

De herinnering aan deze geïdealiseerde medemens werd door Augustinus zeer gekoesterd.

Toch betrapte Augustinus zich erop dat hij, ondanks het grote verdriet om zijn hartsvriend, zelf nog heel graag wilde leven, en dat hij zeker niet had willen ruilen..... Dat gaf stof tot nadenken...

Zo leefde en beleefde de intellectueel Augustinus, dacht na over zijn tijd, bestudeerde de bijbelgeschriften, en zocht naar God.

Welk mens met oprechte bedoelingen komt in de veelzijdigheid van zo'n leven na een aantal teleurstellingen, niet beantwoorde vragen en onvervulde verlangens niet in een crisis terecht?

Zo ook Augustinus.

En in die periode van zijn leven bevinden we ons als we met de tekst van het lied te maken krijgen, een tekst waarin Augustinus na een diepe persoonlijke crisis door God gevonden wordt:

***Veel te laat heb ik jou lief gekregen
Schoonheid wat ben je oud, wat ben je nieuw***

Dat ik daar nu pas achter kom, jammer, nu pas, veel te laat...zo kan de pessimist klinken.

Dat ik daar nu pas achter kom, terwijl je er altijd was (oud) en nu zie ik het pas (nieuw).....wat een geluk nou
daar kan ook verrukking in zitten

***Veel te laat heb ik jou lief gekregen
binnen in mij was je, ik was buiten
En ik zocht jou als een ziende blinde
Buiten mij***

De meest intieme plek, het dichtstbij mogelijke, heb ik overgeslagen, ontkend, er niet naar gekeken, de andere kant op gekeken, buiten mezelf heb ik me verveeld aan de dingen, dit en dat, mooi mooier mooist, uierlijkheden

***Uitgestort als water liep ik van jou weg
En liep verloren tussen zoveel schoonheid die niet JIJ is***

voor Augustinus de Schone Letteren, voor ons misschien het mooie leven, de glanzende carrière, het luxueuze resort, zoveel om mee te stromen: hallo God, ben je daar ?.....en nog geen echo van stilte.....

En dan de kentering in het lied:

Niet wij zoeken, maar JIJ roept

Niet onze vraag: waar ben JIJ, ben je wel in onze geloofsgemeenschap, steun je mij wel als ik het kwaad heb, ben JIJ wel bij armoedzaaiers en verdrukten? Zie ik dat wel?

Nee,

JIJ roept van binnen in ons waar JIJ al die tijd aanwezig bent en waar wij JOU niet zoeken:

**Toen heb JIJ geroepen en geschreeuwd
Door mijn doofheid ben jij heen gebroken
Oogverblindend ben jij opgedaagd
Om mijn blindheid op de vlucht te jagen
Geuren deed jij en ik haalde adem
Nog snak ik naar adem en naar jou
Proeven deed ik jou en sindsdien dorst ik
Honger ik naar jou.
Mij, lichtgeraakte, heb jij doen ontbranden.
En nu brand ik lichterlaaie naar jou toe.**

Om vrede

JIJ roept, en met al onze zintuigen:

Horen, zien, ruiken, proeven, voelen:
worden we levend tot in onze uiterste vezels.

Niet zomaar een beetje, nee, in lichterlaaie.
als een brandende braambos, als JIJ

Dat we zo betrokken mogen raken of mogen zijn
Dat het roepen en schreeuwen van binnenin ons onze zintuigen springlevend mag
maken, tot lichterlaaie toe
niet verzengend, nee, wel hartstochtelijk

Om Vrede.

Alleen daarom
Om die laatste twee woorden
Niet om het grote heftige rechtzetten, het zielen winnen voor eigen gelijk of richting
niet om de flamboyante romance op zich
niet om het overwinnen van tegenstellingen
maar om de shalom van de lispeling van de wind
het in vrijheid zitten, ieder onder zijn boom
om de zachtheid van de intieme verstandhouding
om JIJ en ik
En de bloei van gerechtigheid.
In liefde.

Alleen daarom

En dan tot slot:
aan Augustinus is ook toegeschreven het gezegde:
Zingen is twee keer bidden.
U begrijpt, een uitspraak die mij aanspreekt.

We hebben de toonzetting van Antoine Oomen:
een acht/achtste maatsoort die niet vanzelfsprekend maakt, melodische lijnen en intervallen die je spannend kunt noemen, dalende open akkoordreeksen, wijds en stromend als het estuarium van een rivier, en tenslotte de kalmte van een spiegelgladde zee: de vrede.

Psalm 139: 1:

JIJ, die mij ziet zoals ik ben
dieper dan ik mijzelf ooit ken
ken JIJ mij, JIJ weet waar ik ga
JIJ volgt mij waar ik zit of sta
wat mij ten diepste houdt bewogen
't ligt alles open voor JOUW ogen

Het is goed te zingen wat we niet begrijpen
En te beamen wat we niet kunnen bevatten.

Laten we dat nu doen.

Adrie P.J. Oosterling
De Lier - 13 november 2011

Over Augustinus (Thagaste 13.11.354 – Hippo 28.08.430) theoloog, filosoof, kerkvader
375: leraar in Thagaste
376: leraar retorica te Carthago
383: vertrek naar Rome
384: rector aan het hof van Milaan
386: bekering tot het Christendom
387: gedoopt door Ambrosius, bisschop te Milaan
terug naar Afrika, moeder Monica overlijdt onderweg
391: priester, en later medebisschop te Hippo